

**ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСНОВИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МУНІЦИПАЛЬНОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ ІЗ ПРОВЕДЕННЯ ЗНО В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ**

УДК (005.2:005 – 029:352):37.091.27(477'06)(045)

Вікторія Полякова, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри менеджменту та публічного адміністрування
Криворізького економічного інституту
ДВНЗ “Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана”

**ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСНОВИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МУНІЦИПАЛЬНОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ ІЗ ПРОВЕДЕННЯ ЗНО В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ**

Метою даної статті є уточнення шляхів щодо впровадження зовнішнього незалежного оцінювання вступників до вищих навчальних закладів України на загальнодержавному рівні. Висвітлено складові елементи інформаційної кампанії, основною метою якої управління освіти і науки виконком Криворізької міської ради вбачає в інформуванні широких кіл громадськості міста щодо особливостей та порядку проведення зовнішнього незалежного оцінювання.

Ключові слова: зовнішнє незалежне оцінювання, оцінювання якості освіти, муніципальний менеджмент.

Лит. 5.

Виктория Полякова, кандидат педагогических наук,
доцент кафедры менеджмента и публичного администрирования
Криворожского экономического института
ГВУЗ “Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана”

**ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ УПРАВЛЕНЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ
МУНИЦИПАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТА С ПРОВЕДЕНИЯ ВНО
В СОВРЕМЕННОЙ УКРАИНЕ**

Целью данной статьи является уточнение путей по внедрению внешнего независимого оценивания абитуриентов в высшие учебные заведения Украины на общегосударственном уровне. Освещены составные элементы информационной кампании, основной целью которой управление образования и науки исполкома Криворожского городского совета видит в информировании широкой общественности города об особенностях и порядке проведения внешнего независимого оценивания.

Ключевые слова: внешнее независимое оценивание, оценки качества образования, муниципальный менеджмент.

Victoriya Polyakova, Ph.D. (Pedagogy),
Associate Professor of the Management and Public Administration Department
Krivuy Ryh Economic Institute
State Higher Education Institution “Vadym Hetman Kyiv National Economic University”

**THE FUNCTIONAL BASIS OF THE MANAGEMENT ACTIVITY OF MUNICIPAL
ADMINISTRATION CONCERNING THE UPE IN THE MODERN UKRAINE**

The goal of the article is to clarify the ways concerning the implementation of External Independent Evaluation of entrants to the higher educational establishments of Ukraine on the state level. The author highlights the main components of the informational campaign, the essential aim of which, according to the education and science department of Executive Committee of Krivuy Ryh town council, is the informing of wide municipal circles concerning the peculiarities and conducting sequence of External Independent Evaluation.

Keywords: an External Independent Evaluation, an evaluation of educational quality, municipal management.

Постановка проблеми. За всі роки незалежності України найбільш суспільно значущою подією в освіті є впровадження зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів України (надалі ЗНО). Держава зробила надзвичайно важливий крок на шляху реалізації конституційного права на рівний доступ до вищої освіти кожного громадянина України.

Аналіз основних досліджень та публікацій.

Питанням регіонального розвитку країни присвячені роботи І.М. Вахович, З.В. Герасимчук, М.І. Долішнього, С.І. Дорогунцова, Л.Д. Загвойської, М.О. Лендєл, І.Л. Лікарчука, М.В. Мажарова, Д.М. Стеценка, І.В. Студеннікова, В.М. Трегобчука, Є.В. Хлобистова, А.Г. Шапара, В.Я. Шевчука та інших; серед російських вчених: Ю.Г. Дем'яненко, О.П. Дубнов, В.А. Коптюг, П.Г. Кузнєцов, В.К. Левашов, В.М. Лексин, В.М. Матросов,

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСНОВИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МУНІЦИПАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ІЗ ПРОВЕДЕННЯ ЗНО В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Л.Г. Олех, К.Е. Сорокін, В.П. Фофанов, О.С. Щеулін та інші, які розглядають практичні аспекти реалізації наукових надбань.

Метою статті є уточнення шляхів щодо впровадження зовнішнього незалежного оцінювання вступників до вищих навчальних закладів України на загальнодержавному рівні та висвітлити складові елементи інформаційної кампанії, основною метою якої управління освіти і науки виконкому Криворізької міської ради вбачало в інформуванні широких кіл громадськості міста щодо особливостей та порядку проведення зовнішнього незалежного оцінювання.

Виклад основного матеріалу. На думку Д. Бахматюка “введення зовнішнього незалежного оцінювання – єдиний і найпотужніший крок, реалізований в освітній галузі України. Найважливіше, що самим фактом появи незалежного тестування Україна отримала незалежний механізм вимірювання рівня освіченості свого молодого покоління” [2].

Із початку 2000-х років в Україні послідовно здійснюються заходи щодо впровадження зовнішнього незалежного оцінювання вступників до вищих навчальних закладів України на загальнодержавному рівні. Створено Український центр оцінювання якості освіти (надалі УЦОЯО) та його регіональні підрозділи (надалі РЦОЯО), напрацьовано відповідну законодавчу базу.

Вагомою складовою організацій і проведення зовнішнього незалежного оцінювання є інформаційна кампанія, основну мету якої управління освіти і науки виконкому Криворізької міської ради вбачає в інформуванні широких кіл громадськості міста щодо особливостей та порядку проведення зовнішнього незалежного оцінювання.

Інформаційна кампанія має наступні складові елементи:

- створення нормативних підстав міського рівня для забезпечення проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед педагогічної, учнівської, батьківської громадськості;
- підготовка та розповсюдження інформаційних матеріалів;
- робота з громадськістю переважно через участь у Днях відкритих дверей у вищих навчальних закладах, батьківські збори випускників 11-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, наради різного рівня, особисті зустрічі, консультації;
- інформування громадськості через сайт управління освіти і науки виконкому Криворізької міської ради;

- висвітлення процесу підготовки до ЗНО у місцевих засобах масової інформації.

При цьому серед наявних джерел передачі інформації для учнівської, батьківської, педагогічної громадськості з питань організації і проведення ЗНО перевага надається відповідальним за ЗНО в органах управління освітою нижчого рівня та сайту. Відповідальні за ЗНО в районах забезпечували (відповідно до спільних нормативних документів) організацію заходів із громадськістю за інформаційними матеріалами.

Рішення щодо переважного використання вищезазначених джерел інформації приймалося на підставі позитивного досвіду, отриманого під час підготовки та проведення ЗНО 2010 та ЗНО 2011, результатів моніторингу регіональним центром думки студентів I курсів вищих навчальних закладів щодо пріоритетності наявних у регіоні каналів отримання інформації [1].

Так, найбільш пріоритетними джерелами отримання повної інформації щодо зовнішнього незалежного оцінювання респондентами були визначені працівники навчального закладу, де навчалися абітурієнти (44,8 % осіб), сайти Українського центру оцінювання якості освіти (28,3 % осіб) та Дніпропетровського РЦОЯО (26,9% осіб).

Тому, спираючись на результати моніторингу працівники управління освіти і науки виконкому Криворізької міської ради найбільшу увагу приділяють навчанню та інформуванню педагогічних працівників щодо особливостей організації і проведення ЗНО, які у свою чергу інформують батьківську та учнівську громадськість. Крім того, було продовжено політику подальшого розширення застосування в інформаційній роботі Інтернет-ресурсу в поєднанні з використанням інших каналів надання інформації з питань ЗНО, у тому числі через засоби масової інформації [3].

Спільно з Дніпропетровським регіональним центром оцінювання якості освіти задля оперативного інформування громадськості на головних сторінках сайту регіонального центру та управління освіти і науки виконкому Криворізької міської ради розмішувалися повідомлення про основні події, що відбувалися в процесі підготовки та проведення зовнішнього незалежного оцінювання. Для учасників ЗНО працювали рубрики: “Календар ЗНО 2012”, “Реєстрація”, “Пробне тестування”, “Підготовка до ЗНО”, “ЗНО 2012”, “Сертифікати ЗНО (дублікати)”, “Законодавство”, “Корисні посилання”, “Сторінки абітурієнтів”, “Актуальна

інформація”, “Важливо”, “Пункти реєстрації”, “Відповіді ЗНО 2012”, “Додаткова сесія ЗНО 2012”, “Питання та відповіді”, “Новини” тощо.

Серед інформаційних матеріалів, розміщених для абітурієнтів у звітний період, можна виділити такі: “Реєструємося для участі у ЗНО 2012”, “Реєстрація у схемах і малюнках”; “Про пробне тестування”, “Особливості проведення пробного зовнішнього незалежного оцінювання у 2012 році”, пам’ятка щодо реєстрації для участі у пробному ЗНО 2012; “Про сертифікати зовнішнього незалежного оцінювання”, “Якщо Сертифікат втрачено або пошкоджено”, “Результати ЗНО 2012”; презентації для абітурієнтів та інші [5].

Для оперативного (в on-line режимі) з’ясування абітурієнтами стану отримання поштових повідомлень та руху реєстраційних документів у процесі реєстрації для участі в ЗНО 2012 функціонувала рубрика “Стан реєстрації” (за номером реєстраційної картки), “Надходження реєстраційних документів до РЦ”, а також сервіс “Повернення документів для доопрацювання”. Крім того, у період реєстрації для участі в додатковій сесії ЗНО працював сервіс “Абітурієнти, яких зареєстровано для участі у додатковій сесії ЗНО 2012” (за назвою предмета тестування та номером сертифіката).

Напередодні та під час проведення пробного тестування, основної та додаткової сесій ЗНО на сайті функціонували відповідні сервіси, що містили картосхеми розташування пунктів тестування та можливі варіанти доїзду до них.

З метою більш зручного та ефективного користування сайтом продовжувала працювати модель доступу до інформації з трьох “точок” за рахунок розміщення посилань у тексті новини, головного та допоміжного меню, що дозволяло користувачам ознайомлюватися з необхідною інформацією, не витрачаючи час на пошуки відповідного розділу.

Інформація на сайті систематично оновлювалася. Серед іншого протягом звітного періоду на сайті було розміщено 79 новин та понад 40 повідомлень з актуальних питань. Крім того, з отриманням інформації від Українського центру оцінювання якості освіти здійснювалося наповнення тематичних розділів.

Функціонування на сайтах управління освіти і науки виконкому Криворізької міської ради та Дніпропетровського регіонального центру оцінювання якості освіти рубрики “Питання та відповіді” уможливило надати протягом звітного періоду понад 3 тис. 100 відповідей на запитання відвідувачів, пов’язаних з організацією та

проведенням ЗНО. Крім того, було надано майже 2 тис. 700 відповідей на питання щодо проведення пробного тестування та ЗНО 2012 на персональних сторінках учасників пробного тестування. При цьому збільшилася загальна кількість і тематика питань, що ставлять абітурієнти. Функціонування рубрики “Питання та відповіді” дозволило відібрати найбільш проблемні питання для їх додаткового висвітлення широкому загалу на сторінках сайту та, як наслідок, зменшило завантаженість телефонної лінії.

Слід зазначити, що належним чином організовано інформування відповідальних за ЗНО в районах міста, відповідальних за пункти реєстрації протягом звітного періоду проводилося на сайті через персональні сторінки відповідальних за ЗНО в рубриці “Відповідальним за ЗНО”. Для цього на персональних сторінках розміщувалася відповідна інформація, зокрема презентаційні матеріали, листівки, довідки, інструкції.

Як і в попередні роки, у період проведення ЗНО на персональних сторінках відповідальних за ЗНО функціонував сервіс, за допомогою якого можна було в on-line режимі отримувати оперативні дані з пунктів тестування (за матеріалами смс-інформування). Крім цього, працював розділ “Нормативно-правове забезпечення ЗНО”, у якому розміщувалися нормативні та інструктивні документи, що регламентують проведення ЗНО. На персональних сторінках створено окремий розділ, у якому розглядалися питання проведення пробного тестування. З метою забезпечення більш зручного доступу до інформації щодо організації роботи із залученим персоналом необхідні матеріали розміщувалися в розділі “Робота з персоналом”; з усіма аналітичними та статистичними матеріалами відповідальні за ЗНО могли ознайомлюватися в розділі “Аналітичні та статистичні матеріали”. Створення стрічки новин на персональних сторінках дозволило інформувати відповідальних за ЗНО про оновлення матеріалів у розділах персональної сторінки.

Оперативне консультування потенційних учасників зовнішнього оцінювання здійснювалося також завдяки систематичній роботі телефонної лінії працівників управління освіти і науки виконкому Криворізької міської ради.

Інформаційно-роз’яснювальна робота в м. Кривий Ріг проводилася у тісній взаємодії з головним управлінням освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації на підставі спільних нормативно-

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСНОВИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МУНІЦИПАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ІЗ ПРОВЕДЕННЯ ЗНО В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

правових документів обласного рівня. Позитивно сприяло проведенню інформаційно-роз'яснювальної роботи в Дніпропетровській області доручення голови Дніпропетровської облдержадміністрації, згідно з яким органам управління освітою доручено організувати протягом лютого – червня 2012 року широке інформування педагогічних працівників, учнів, батьків, громадськості щодо термінів, правил, умов проведення ЗНО та організації вступу до ВНЗ у 2012 році. При цьому новим, порівняно з попередніми роками, є підготовка спільних із прес-службою Дніпропетровської облдержадміністрації прес-релізів із питань зовнішнього незалежного оцінювання.

Щодо залучення до проведення ЗНО вищих навчальних закладів, то питання інформування стосовно організації пунктів реєстрації та пунктів тестування, залучення працівників вищих навчальних закладів до роботи на пунктах тестування як уповноважених осіб, організації навчання науково-педагогічних працівників вирішувалося через керівників вищих навчальних закладів м. Кривого Рогу. При цьому організовано та проведено наради-навчання науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів міста за попередньо погодженим графіком.

Систематично проводилися інструктивно-методичні наради в селекторному режимі для відповідальних за ЗНО в відділах освіти, вищих навчальних закладів. Під час таких нарад відповідальні за ЗНО отримували як інструктивно-методичні матеріали, що розміщувалися на їхніх персональних сторінках, так і відповіді на запитання, пов'язані з організацією та проведенням ЗНО.

Важливим напрямом роботи управління освіти і науки виконкому Криворізької міської ради залишається розповсюдження інформаційних, інформаційно-інструктивних та інформаційно-методичних матеріалів із метою інформування громадськості з питань ЗНО.

Після отримання від Українського та Дніпропетровського регіональних центрів оцінювання якості освіти інформаційних матеріалів із питань реєстрації для участі в зовнішньому незалежному оцінюванні організовано їх передачу в загальноосвітні та професійно-технічні навчальні заклади міста.

Усі загальноосвітні, професійно-технічні, вищі навчальні заклади м. Кривого Рогу забезпечено інформаційними плакатами “Зовнішнє незалежне оцінювання 2012”. На базі цих закладів організовано створення інформаційних куточків із

питань ЗНО 2012 з повною наочною інформацією для батьків та учнів. Розроблено листівки “Особливості ЗНО 2012”, “Основні аспекти ЗНО 2012”, “Реєстрація осіб для участі у ЗНО 2012 року”, “Алгоритм дій з описом вкладення до цінного листа”, “Підготовка до ЗНО” та інші.

До електронної версії матеріалів для інформаційних куточків було також включено зразок довідки із закладу системи загальної середньої освіти, що надається для реєстрації випускників закладу системи загальної середньої освіти поточного року, перелік документів, необхідних для реєстрації для участі в ЗНО, інструкцію щодо заповнення заяви тощо. Ці інформаційні матеріали розміщувалися на персональних сторінках відповідальних за ЗНО та періодично протягом звітного періоду оновлювалися.

До кожного потенційного абітурієнта серед випускників ЗНЗ інформацію про реєстрацію було доведено через інформаційний буклет “Зовнішнє незалежне оцінювання 2012” загальним тиражем 35000 примірників (із розрахунку на кожного випускника загальноосвітнього навчального закладу). У буклеті подано перелік документів та матеріалів, необхідних для реєстрації, і схеми реєстрації для участі в ЗНО 2012.

Для проведення роз'яснювальної роботи з педагогічною, батьківською, учнівською громадськістю управлінням освіти і науки виконкому Криворізької міської ради підготовлено слайдові презентації з тем: “Реєстрація для участі у ЗНО 2012” (для потенційних учасників ЗНО), “Основні аспекти взаємодії органів управління освітою та регіонального центру для забезпечення проведення реєстрації учасників ЗНО 2012”, “Про сприяння забезпеченню своєчасного та правильного оформлення реєстраційних документів випускниками ЗНЗ” (для відповідальних за ЗНО в органах управління освітою та навчальних закладах), “Консультаційна допомога в підготовці реєстраційних документів особам, які бажають зареєструватися для участі у ЗНО 2012” (для відповідальних за ЗНО в навчальних закладах та відповідальних за пункти реєстрації), “Проведення процедури зовнішнього незалежного оцінювання у 2012 році”, “Презентація для персоналу пункту тестування”, “Презентація для уповноважених УЦОЯО” (для навчання персоналу пунктів тестування та уповноважених осіб УЦОЯО), “Державний контроль за проведенням ЗНО у 2012 році” (для навчання працівників вищих навчальних закладів, які залучатимуться до здійснення державного контролю за проведенням ЗНО 2012) [5].

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСНОВИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МУНІЦИПАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ІЗ ПРОВЕДЕННЯ ЗНО В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Особливо ефективно дані презентації використовувались під час проведення батьківських та учнівських конференцій, Днів відкритих дверей у вищих навчальних закладах.

Для забезпечення необхідними інструктивно-нормативними матеріалами персоналу пунктів тестування, пунктів перевірки, державних інспекторів видано 5 інформаційних бюлетенів (для відповідальних за пункти тестування, уповноважених Українського центру оцінювання якості освіти, старших екзаменаторів, екзаменаторів, державних інспекторів).

Інформаційні матеріали (у друкованому та електронному вигляді) видавалися відповідальним за ЗНО в органах управління освітою районного рівня, навчальних закладах під час інструктивно-методичних нарад або в інший спосіб [4].

Важливим напрямком роботи щодо інформування мешканців міста про особливості організації і проведення зовнішнього незалежного оцінювання є взаємодія з засобами масової інформації. При проведенні інформаційно-роз'яснювальної роботи управління освіти і науки виконкому Криворізької міської ради спиралося на можливості місцевих засобів масової інформації, усвідомлюючи, що вони залишаються впливовим інструментом інформування населення.

Неодноразово, як з власної ініціативи, так і з ініціативи керівництва місцевих радіо і телеканалів, Дніпропетровського регіонального центру оцінювання якості освіти проводилися прес-конференції, телевізійні ефіри, пускалися "рядки, що біжать" [5].

Незмінними партнерами у співпраці управління освіти і науки виконкому Криворізької міської ради із засобами масової інформації є друковані видання "Червоний гірник", "Пульс регіонів", "Вісник Кривбасу", а також телеканали: ТРК "Рудана", ТРО "Криворіжжя", міських інтернет-джерелах та інших засобах масової інформації.

За участю працівників управління освіти і науки виконкому Криворізької міської ради в місті проведено низку "гарячих телефонних ліній" у редакції міської газети "Червоний гірник", у залі прес-конференцій Криворізької міської ради,

телепередач (зокрема "3 перших вуст", "Актуальне інтерв'ю", "Тема дня", "Контакт" у студії ТРК "Рудана" та ТРО "Криворіжжя", "круглий стіл" з питання "Доступність якісної освіти ум. Кривому Розі" серед керівників вищих навчальних закладів міста (загальною кількістю 30 заходів).

Висновки. Таким чином, інформаційну кампанію з питань ЗНО 2012 було організовано й проведено на належному рівні, що забезпечило достатній рівень інформування потенційних учасників ЗНО про особливості його організації та проведення у 2012 році, щодо можливості взяти участь у пробному та тренувальному тестуваннях, доведення інформації про особливості вступної кампанії 2012 року до випускників минулих років. Позитивним наслідком інформаційної кампанії є, серед іншого, організованіше, ніж у минулі роки, проведення реєстрації потенційних учасників ЗНО 2012, мінімізація (порівняно із попередніми роками) випадків запізнення абітурієнтів на пункти тестування, явки абітурієнтів для участі в тестуванні без необхідних документів та, як наслідок, значне скорочення звернень до регламентної комісії Дніпропетровського регіонального центру оцінювання якості освіти з цих питань.

1. Агранович М.Л. *Возможности анализа образовательных систем на основе результатов ЕГЭ // Вопросы образования. – № 2. – 2004. – С. 272 – 287.*

2. Бахматюк Д. *5-річчя зовнішнього незалежного оцінювання: здобутки, недоліки, очікування. // Вісник ТІМО: тестування і моніторинг в освіті. – 2012. – №9 – 10. – С. 29.*

3. Болотов В.А. *Оценка качества образования должна быть независимой [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – <http://strategy2020.rian.ru/comments/20120208/366258895.html>.*

4. *Конституція України від 28.06.1996 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – С. 141.*

5. *Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" від 21.05.1997 №280/97 // Відомості Верховної Ради України від 25.06.1997 – 1997 – № 24.*

Стаття надійшла до редакції 18.11.2016

"Віра – це також знання, тільки у своєрідній формі".

*Георг Вільгельм Фрідріх Гегель
німецький філософ*

